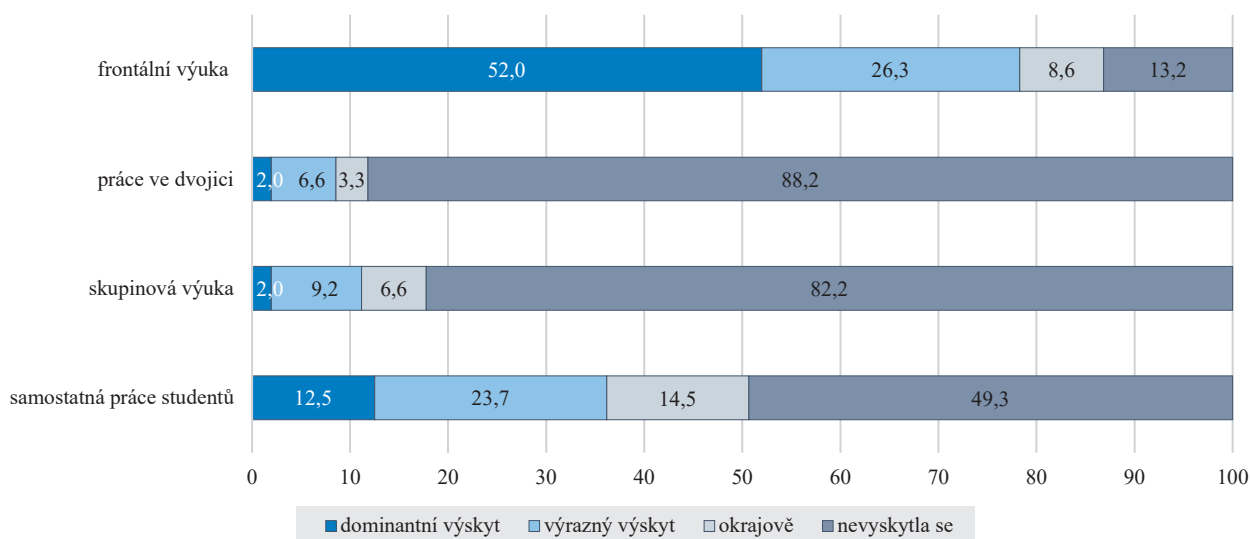

uplatnitelnost po absolvování studia. Na druhé straně je potěšitelný poměrně vysoký podíl hodin, kde jsou zařazovány vhodné příklady využití znalostí a dovedností v reálných situacích a dochází k možnostem, kdy je teoretická výuka zaměřena na aplikace pro praktické potřeby absolventů, vytvořené v rámci vzdělávacích programů.

Úroveň organizace výuky odrážející účelnost zařazených metod a vhodné využívání konkrétních situací, které nelze naplánovat, dokládá, že výuka, která je nedostatečně promyšlena nebo nevhodně realizována, nemůže vést efektivně k dobrým výsledkům. Nepromyšlenost využívaných metod se projevuje v jednotvárnosti hodin z pohledu studentů (často se například jedná o hodiny výkladu doplněné prezentací). Případné aktivizační metody, které jsou ale stereotypně využívány, nemohou samy o sobě mít dostatečný efekt pro učení jednotlivých studentů vzhledem k jejich rozdílným dispozicím, stylům učení apod. V žádné z hodnocených škol nebylo účelné střídání metod v hodině natolik běžné, že by se vyskytovalo ve více než polovině vyučovacích hodin. Nízký výskyt dokresluje obraz výuky, ve které jsou opakovaně využívány metody bez ohledu na to, zda jsou pro studenty, kteří jsou aktuálně ve výuce, vhodné.

Přestože všechny hodnocené vyšší odborné školy, jak je uvedeno výše, mají dobré materiální a prostorové podmínky pro vzdělávání, tak se účelné využívání učebních pomůcek objevuje standardně pouze ve zhruba polovině hodin. Vzhledem k didaktickému významu využívání názorných učebních pomůcek je uvedený stav závažný. Souvisí zřejmě s výše uvedeným využíváním omezeného okruhu „zavedených“ metod a s nejobvyklejším cílem: „probrat učivo ze vzdělávacího programu“. Důsledkem je mimo málo efektivní výuky také nízký rozvoj všech složek daného předmětu, a tudíž malá schopnost je vědomě aplikovat v praktických situacích. Ani úroveň využívání pomůcek v odborných předmětech není dostatečná – vzhledem k povaze předmětů a vybavení škol vede naopak uvedený údaj k závěru, že odborný obsah v hodině se často objevuje jen virtuálně ve výkladu vyučujícího nebo v textu, a proto mnohdy nedochází k propojení obsahu s realitou.

GRAF 89 | Organizační formy – podíl hodin (v %)

Obraz organizace výuky v hodnocených vyšších odborných školách dobře dokresluje využívání a účelnost organizačních forem v hodinách. Vyšší výskyt frontální výuky a nízký výskyt organizačních forem, ve které jsou aktivnější studenti, jako například skupinová práce, práce ve dvojicích nebo samostatná práce, jen dokládá velmi malé využívání učebního potenciálu studentů v hodině a jeho přesouvání na domácí přípravu. Nedostatečné promyšlení výuky uváděné výše je zde dokresleno neúčelným využíváním dané organizační formy, pokud byla v hodině využita. Uvedené využívání vyučovacích metod a organizačních forem koresponduje s údaji o aktivitě studentů a učitelů ve výuce. Že jedním z důsledků této výuky je nižší zájem studentů o výuku, je zcela očekávané, včetně vyššího výskytu studentů, kteří se do výuky nezapojují. Důsledek v podobě velmi nízké efektivity a často i nerozvíjení znalostí a dovedností, kterých nabyli ve střední škole, je z uvedených údajů jasně plynoucí.

Jedním ze znaků, který dokládá určitý respekt k možnostem studentů, je zaznamenání přízpůsobení tempa aktivit v hodině tempu studentů. Vyučující tedy dostatečně reflektují aktuální možnosti studentů z hlediska tempa výuky. Nízkou mírou individualizace dokládá jak časté plnění stejných úkolů, tak nízký výskyt jiného cíle pro některé studenty, ale také nízký výskyt individuálních záznamů o učebním pokroku studentů. Tento jev vede k minimálně dvěma negativním efektům. Prvním je stagnace a znalostní propad u slabších studentů, druhým je stagnace a minimální rozvoj studentů nadanějších. Pro obě skupiny studentů je tak jejich vzdělávání významně méně efektivní.